

SANATIN RİTMİ

IV. ULUSLARARASI SANAT SEMPOZYUMU

IV. INTERNATIONAL ART SYMPOSIUM

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli University

Güzel Sanatlar Fakültesi

Faculty of Fine Arts

TAM METİN KİTABI

BOOK of PROCEEDINGS

sanatinritmi.kocaeli.edu.tr

12-16 MAYIS | MAY 2025

Onursal Başkan | Honorary President

Prof. Dr. Nuh Zafer Cantürk

Kocaeli Üniversitesi Rektörü

Rector of Kocaeli University

Başkan | Chairman

Prof. Süreyya Temel

Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı

Dean of Faculty of Fine Arts

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Sanatın Ritmi IV. Uluslararası Sanat Sempozyumu
Kocaeli University Faculty of Fine Arts
Rythm of Art: 4th International Art Symposium

YAYINCI | PUBLISHER

Kocaeli Üniversitesi Vakfı Yayınları
Kocaeli University Foundation Publications

ISBN

978-625-93913-0-4

Düzenleyen | Organizer

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Kocaeli University Faculty of Fine Arts

Onursal Başkan | Honorary President

Prof. Dr. Nuh Zafer Cantürk
Rektör / Rector

Sempozyum Başkanı | Symposium Chairman

Prof. Süreyya Temel
Dekan / Dean

Editör | Editor

Doç. Dr. Hakan Bağcı

Mizanpaj | Layout Design

Arş. Gör. (Assist.) Ali Yıldırım

Sempozyum Takvimi | Symposium Date

12–16 Mayıs | May

Sempozyum Sitesi | Symposium Website

sanatinritmi.kocaeli.edu.tr

Sergi Sitesi | Exhibition Website

kougsf-etkinlik.com

Oturumlar | Sessions

https://drive.google.com/file/d/1b8IPwtgA61QXuB3nqMYiUOEfXlygq_mo/view?usp=sharing

Bildirilerdeki tüm içeriklerin sorumlulukları yazarlarına aittir.
Responsibility for all content in the papers belongs to the authors.

- 796–811 Su Eda Bostancı, Doç. (Assoc. Prof.) Tuba Kınay Oguzcan
Göstergelerarasılık Bağlamında Resim Sanatının Bir Türk Dizisine Etkileri: Leyla ile Mecnun
The Effects of Painting on a Turkish Series in the Context of Intersemiotics: Leyla and Mecnun
- 812–822 Doç. (Assoc. Prof.) Hülya Yavuz Öden
Endüstriyel Yapıların Sanat ve Kültür Mekanına Dönüşümü ve Sürdürülebilirlik
The Transformation of Industrial Buildings into Art and Culture Spaces and Sustainability
- 823–830 Dr. Sercan Özınan
Thomas Ostermeier’in Hamlet’inde Montaj ve Reconstruction (Yeniden İnşâ) Estetiği
Aesthetics of Montage and Reconstruction in Thomas Ostermeier’s Hamlet
- 831–849 Doç. (Assoc. Prof.) Ergün Arda
Geleneksel Çanakkale Seramiklerinin Modern Yorumları
Modern Interpretations of Traditional Çanakkale Ceramics
- 850–860 Medine Yıldırım Simooğlu
Andy Warhol’un “Marilyn Monroe” Eserlerinin Sanatsal, Psikolojik Bağlamda İncelenmesi
An Artistic and Psychological Analysis of Andy Warhol’s Marilyn Monroe Works
- 861–881 Şerife Ay
Türk Resim Sanatında Geçmisten Günümüze Kadın Temsili
Representation of Women in Turkish Painting from Past to Present
- 882–896 Dr. Murat Benan Yıldız
Ekolojik Estetik: İleri Dönüşüm Sanatı Bağlamında Plastik Atık Kullanımı
Ecological Aesthetics: The Use of Plastic Waste in the Context of Upcycling Art
- 897–925 Kübra Tektaş
Bugün Politik Tiyatro?
Political Theatre Today?
- 926–939 Rabianur Ocak
Görünmeyen İzler: Malzeme Bilinci ve Tehlikeler
Invisible Traces: Material Consciousness and Hazards
- 940–961 Seda Gülşen Kınış, Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Ümit Kubilay Can
Türkiye’de Gerçekleştirilen Klasik Müzik Festivallerinin İncelenmesi
Analysi of Classical Music Festivals Held in Türkiye
- 962–973 Prof. Dr. Sema Göktaş
Milo Rau’nun Yeni Gerçekçi Tiyatrosu
Milo Rau’s New Realist Theatre

Geleneksel Çanakkale Seramiklerinin Modern Yorumları

Doç. (Assoc. Prof.) Ergün Arda

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü

ORCID: 0009-0008-2424-2000 **E-Posta:** ergunarda@comu.edu.tr

Özet

300 Yıllık geçmişi olan Geleneksel Çanakkale Seramikleri, İznik ve Kütahya seramiklerinden sonra Türk seramik tarihinde önemli bir yere sahiptir. Oldukça fazla ürün çeşitliliğine sahip seramikler, geleneksel şekillendirme yöntemi olan çömlekçi çarkı ile şekillendirilerek üretilmişlerdir. Ulusal ve uluslararası birçok müzelerde sergilenen Çanakkale seramikleri, bugün yeni yorumları ile özel koleksiyonlara girmeye ve ilgi görmeye devam etmektedir. Bu araştırma geleneksel Çanakkale seramiklerinden ilham alarak, özgün ve modern Çanakkale seramiği çalışan Türk seramik sanatçıları ve eserlerini kendine konu edinmiştir. Bu bağlamda çalışmada 8 seramik sanatçısına ve onların güncel seramik eserlerine yer verilmiştir. Sadi Diren, Onur Öztürk, Adil Can Güven, İsmail Ufuk Baş, Şerife Biçici, Murat Biçer, Cem Güven ve Ergün Arda'nın seramik eserlerinin şekillendirme yöntemleri, dekor anlayışları, pişirim süreçleri ve öz-biçim ilişkileri detaylı şekilde ele alınmıştır. Dün olduğu gibi bugün de Çanakkale seramikleri sürdürülebilirlik anlayışı ile yerelden evrensele varlık göstermeye devam etmekte ve ustalarının ellerinde yüksek kıymette eser vermektedir. Amaç, modern Çanakkale seramiği çalışan sanatçıların ve eser görsellerinin literatüre kazandırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler

Geneksel, Çanakkale, Seramik, Modern Seramik, Zanaat

Modern Interpretations of Traditional Çanakkale Ceramics

Doç. (Assoc. Prof.) Ergün Arda

Çanakkale Onsekiz Mart University Fine Arts Faculty Ceramics and Glass Department

ORCID: 0009-0008-2424-2000 **E-Posta:** ergunarda@comu.edu.tr

Abstract

Traditional Çanakkale Ceramics, which have a history of 300 years, have an important place in Turkish ceramic history after İznik and Kütahya ceramics. Ceramics with a wide variety of products were produced by shaping them with the traditional shaping method of the potter's wheel. Çanakkale ceramics, which are exhibited in many national and international museums, continue to enter private collections and attract attention with their new interpretations today. This research, inspired by traditional Çanakkale ceramics, has taken as its subject Turkish ceramic artists and their works working with original and modern Çanakkale ceramics. In this context, 8 ceramic artists and their current ceramic works were included in the study. The shaping methods, decorative approaches, firing processes and core-form relationships of the ceramic works of Sadi Diren, Onur Öztürk, Adil Can Güven, İsmail Ufuk Baş, Şerife Biçici, Murat Biçer, Cem Güven and Ergün Arda were discussed in detail. Today, just like yesterday, Çanakkale ceramics continue to exist from local to universal with the understanding of sustainability and produce high-value works in the hands of their masters. The aim is to bring the artists working on modern Çanakkale ceramics and their visuals to the literature.

Keywords

Traditional, Çanakkale, Ceramics, Modern Ceramics, Craft

Giriş

Geleneksel Çanakkale Seramikleri, İznik ve Kütahya çini ve seramiklerinden sonra tarihte önemli bir yere sahip taşınmaz endemik tatta kültürel değerlerimiz içindedir. Bu araştırma, Geleneksel Çanakkale Seramikleri çalışan sanatçıları ve modern yorumlamalarını içermektedir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin geleneksel şekillendirme yöntemi olan çömlekçi çarkı tekniği kullanılarak yapılmış modern yorumlarını yapan seramik ustaları ve akademisyenleri çalışılan bir konu değildir. Bu çalışma akademik eğitim almış sanatçılar ile ustaları tarafından yetiştirilmiş seramik sanatçıları öne çıkaran ve onların geleneksel seramikten beslenerek çağdaş seramik yorumlarını inceleyen bir çalışmadır. Modern; içinde yaşanan çağa, günlere uygun olarak değerlendirilir, “çağdaş, çağcıl” olarak ve geleneksel de; “geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan; anadan görme, gelenekli, ananevi, tradisyonel (TDK, 2025)” olarak yorumlanmıştır. Geleneksel Çanakkale Seramiği ile Gelenekselin Modern Çanakkale Seramiği'ni birbirinden ayıran en belirgin ölçütler nelerdir sorusu, şöyle sıralanabilir; güncel yapılmış olması, önceki yapılanlardan iz taşıması, ölçülerinin farklı olması, özgün ve yeni bir fikir ile şekillendirilmiş olması. Bugün bu alanda çağdaş eser üreten usta ve sanatçıların sayısı oldukça azdır. Çanakkale'de tespit edildiği kadarı ile sayılı sanatçı/usta gelenekselin güncel ve çağdaş yorumlarını yapmaya devam etmektedir. 1971 Yılında Türk Devri Çanakkale Seramikleri adlı kitabı ile Geleneksel Çanakkale Seramikleri'ni Türkiye'ye ve Dünyaya tanıtan ilk isim Gönül Öney'dir. Kitabın basım tarihinden 6 yıl sonra bugünkü adı ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin ilk seramik öğrencisi olan duayen seramik sanatçısı ve akademisyen Prof. Sadi Rifat Diren'nin çağdaş Çanakkale seramiği yorumu, burada ilk modern yorum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çömlekçi çarkını iyi kullanan usta sanatçı “Geleneksel Türk seramiğine çok bağlıyım. Bütün Anadolu bu iş için baştan aşağı köprüdür. Çeşitli medeniyetlerin geçtiği bir köprüdür. O bakımdan zaten bir başlangıç noktası vardır...” diyerek çark tekniği ile kendi özgün tarzı, sanatından ve açtığı yoldan birçok kişinin beslenmesine vesile olmuştur. 1991 Yılında Sadberk Hanım Müzesi yayını olarak *Türk Çini ve Seramikleri* isimli kitap ile Gönül Öney Geleneksel Çanakkale Seramikleri'ni yeniden ele almıştır. Ardından 1996 yılında Suna-İnan Kıraç Müzesi'nin 252 adet eser koleksiyonunu tanıtan *Çanakkale Seramikleri Kataloğu* ve ön sözünü yazan Ara Altun, *Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Kitabı*, Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü Yayını olarak basılır. Eser, orijinal Çanakkale Seramikleri'nin görülebilmesi ve incelenebilmesi açısından önemli bir katkı sağlamıştır. 2000 Yılında Yunanistan'da Katherina Korre-Zographou tarafından *The Spreading of the Çanakkale Ceramics Throughout the Aegean Islands* isimli kitabı basılmış ve orijinal Çanakkale seramikleri hakkında geniş veri sunmuştur. 2008 Yılında Çanakkale'de gerçekleştirilen *Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri* isimli kitabın önsözünü Gönül Öney'in yazdığı ve 9 yazarın bildirileri ile vücut bulan Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Enstitüsü tarafından basılmıştır. Bir yıl sonra, 2009 Yılında Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü Gönül Öney'in kalem aldığı *Akdenizle Kucaklaşan Osmanlı Seramikleri ve Günümüze Ulaşan Yansımaları* isimli kitap basılmış ve eserde İznik, Kütahya ve Çanakkale Seramikleri'ne yer verilmiştir. 2021 yılında Turan ve eşi Ayşe Takoğlu çiftinin yazdığı *Çanakkale Seramikleri 1670-1915 Bir Kentin Sessiz Tanıkları* isimli kitap çalışması alanında yapılan en son eser çalışmadır. Adı

geçen eserlerde Geleneksel Çanakkale Seramikleri üzerine derin ve çok kıymetli bilgi ve görseller mevcuttur. Kitap çalışmalarının yanı sıra Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ), Çanakkale Seramikleri Araştırma Merkezi'nin internet sayfasının online kütüphanesinden konu ile ilgili araştırmacılar tarafından yazılmış makale ve tezler alan önemli bir katkı sunmaktadır.

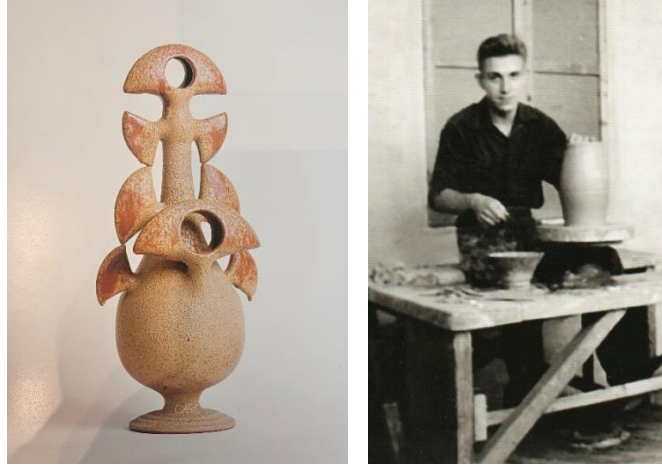
Materyal ve Yöntem

Geleneksel Çanakkale Seramikleri, gelenekselden ilham alarak güncel seramik yorumlarını icra eden seramik sanatçıları ve o ustaların eserleri çalışmanın materyalini oluşturmaktadır. Seramik eserlerin nasıl şekillendirildikleri, dekor ve fırınlama yöntemleri ile eserlerin hikâyeleri içerik olarak ele alınmıştır. Yöntem olarak, yaşamakta olan sanatçılar ile mail, whatsapp ve telefon ile iletişime geçilmiştir. Eserlerinin görselleri ve eser hakkında bilgiler hayatta olan sanatçılardan sözlü ve yazılı olarak temin edilmiştir. Sanatçıların seramik eserlerinin öz ve biçim değerlendirmeleri yazar tarafından sanatçıları ile yapılan röportajlar sonucunda oluşturulmuştur.

Bulgular:

Sadi Rıfat Diren

Geleneksel Çanakkale seramiklerinin ilk modern örneği Prof. Dr. Sadi Rıfat Diren ile başlar. 1927 doğumlu olan sanatçı ve akademisyen 1952 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Seramik Bölümü'nü bitirmiştir. Vefatından sonra Emre Zeytinoglu'nun onun hayatını ve eserlerini kaleme aldığı *Sadi Diren Retrospektif 1957-2008* kitabında, 1977 yılında yaptığı ilk ve tek Çanakkale seramiği örneği dikkat çeker. Kum dokulu ve balkabağı renklerinin tonlamasına sahip, yüksekliği 45cm, gövde genişliği 20cm ve taban çapı 16cm ölçülerindeki form, geleneksel bir at başlı testinin stilize edilmiş mükemmel bir yorumudur. At başlı testilerin orijinal ölçülerinde olan form, sanatçısı tarafından çömlekçi çarkında imal edilmiş bir ustalık eseridir. Yekpare gövdenin üzerine çarkta şekillendirilmiş ve elde işlemi tamamlanmış 8 adet küçük parça form üzerine aplike edilmiştir. Gövdenin tam ortasına bir tane yerleştirilen ajurlu parçadan, formun Aynalı At Başlı Testi örneklerinden esinlenilerek yapıldığı anlaşılmaktadır. Aynı ajurlu parça, formun en üst kısmına göz gibi yerleştirilmiştir. At başlı testinin başını ve gözünü çağrıştırmaktadır. Formun başı, gözü önden ve arkadan aynı biçimde görünecek şekilde oluşturulmuştur. Başın hemen altında formun yaprak apliklerine gönderme yapan farklı ölçülerde 3 çift kanat parçası formun üzerine aplike edilmiştir. Formun yuvarlak kaidesi üzerinde çok ince yiv çizgileri bulur, bu çizgiler orijinal Çanakkale formlarında da mevcuttur. Sadi Diren'e ait bu eserin tüm parçalarının çömlekçi çarkında şekillendirildiği dikkatlerden kaçmamalıdır.

Görsel 1, Sadi Rıfat Diren, *İsimsiz*, 1977, 45x20x16cm (Zeytinoğlu, 2023). Sadi Diren, Ayaklı çömlekçi çarkın başında, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi öğrencilik yılları (Bakla, 2025, <https://tr.pinterest.com/pin/548102217153807915/>)

Onur Öztürk

Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF), Seramik Bölümü'nde 1984-1987 yılları arasında akademik eğitim almıştır. 22 yıl Çanakkale Seramik Fabrikası Dekor ve Sanat Seramikleri Bölüm yöneticiliği ve 3 yıl da Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çan Meslek Yüksek Okulu Seramik, Cam ve Çini Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Sanatçı, Anadolu medeniyetlerinin kadim kültüründen ve özellikle Hitit seramiklerinden etkilenmiştir. Görsel 2'deki seramik formları bu etkileşimin en güzel örneklerindendir. Onur Öztürk'ün Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin en meşhur formlarından at başlı testiden ilham alarak, 2004 yılında çömlekçi çarkında kırmızı kil bünye ile şekillendirdiği *Çok Başlı Form* isimli eseri, geleneksel Çanakkale seramiğinin en güzel çağdaş yorumları arasındadır. Formun üzerinde 7 tane at başı çarkta üç aşamada şekillendirilmiş, dinamizm oluşturacak şekilde farklı yüksekliklerde ve farklı yönlere bakacak biçimde konumlandırılmıştır. Baş ve boyun parçaları çarkta ayrı çekilmiş, birbirine eklenmiştir. Başın; kulak, göz, yele ve burun detayları elle eklenmiştir. Gövde yekpare olarak şekillendirilmiş ve formun üzerindeki parmak izleri eserin çarkta yapıldığını hissettirmektedir. Gövde 4 eşit uzunluktaki at ayağı üzerinde durmaktadır. Ayakların toplam sayısı 10'dur ve farklı uzunluklar ile forma bir dinamizm katmaktadır. Sanatçı, 1020°C'de fırınladığı bu formdan üç tane üretmiştir. Görsel 2'de 3. sıradaki çalışması, Anadolu medeniyetleri kültüründen feyz alarak yapılmıştır ve bu eserin bir türevi *Çok Başlı Form* tasarımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Süreç içinde *Çok Başlı Form* eserinin sergilenmesinden etkilenen birkaç Çanakkaleli usta iki veya üç başlı olan at başlı klasik testi formları çalışmışlardır. Onur Öztürk, Çanakkale, Çan'da kendi atölyesinde profesyonel çalışmalarına devam etmektedir.

Görsel 2, a- *Çok Başlı Form*, 35x20cm, 2004, **b-** Onur Öztürk, Çömlekçi çarkında çalışırken, **c-** Hitit, 30x20 cm, (Kaynak fotoğraflar Onur Öztürk)

Adil Can Güven

1953 Bursa, İnegöl doğumludur. Ustası Abdurrahman Özer'dir ve usta çırak geleneğiyle yetişmiştir. Eşi Nursan Güven, oğulları Rauf Sadi ve Cem ile beraber İznik'teki 35 yıllık atölyelerinde çalışmaktadırlar. Greek, Roma, Bizans, Beylikler, Selçuklu, Osmanlı, İzni, Kütahya ve Çanakkale seramiklerini şekillendiren aile, orijinal teknik ve yerel malzeme kullanmaktadırlar. Eserlerinin bazıları; Amerika, Kanada, Fransa, Japonya müzelerinde yeniden yapım örnekleri olarak sergilenmektedir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin çağdaş yorumlarını da şekillendiren Adil Can Güven'nin son kişisel sergisi 2015'de Çanakkale Deniz Zaferi'nin 100. Yılı dolayısı ile Çanakkale Seramik Müzesi'nde gerçekleşmiştir.

Görsel 3 a. *Kurtuluş Savaşı Sürahisi* (2015), **b.** *Ay Yıldızlı Sürahi*, (2015), **c.** *Develi Sürahi*, (2015), **d.** Adil Can Güven, çömlekçi çarkında sürahi formların şekillendirirken (Kaynak fotoğraflar: Adil Can Güven).

Çanakkale seramiklerinde hayvan ve insan figürlerinin form üzerinde kullanılması üslupsal bir gelenektir. Adil usta, bu anlayıştan ve rahmetli dedesi Hüsnü Güven'in kurtuluş savaşı anılarından ilham alarak şekillendirdiği *Kurtuluş Savaşı* isimli sürahi eseri (Görsel 3a) tam bir çağdaş geleneksel Çanakkale seramiği yorumudur. Şişman karınlı, uzun boyunlu, sarı renkli, ağzı stilize kuşbaşı şeklindeki sürahinin boyununun

solunda Mehmetçik figürü sağda ise kurtuluş savaşı döneminden omuzunda mermi taşıyan Türk kadını figürü vardır. Mehmetçiğin başında enveriyesi, belinde mermi kütükleri ve elinde silahı ile dönemin üniforması detaylı bir şekilde kurtuluş savaşı asker figürü çalışılmıştır. Türk kadını figürü, başında yaşmağı, şalvarı ile üzerinde dönemin kıyafetleri tasvir edilmiş ve renklendirilmiştir. Sağ omuzunda büyük bir mermi taşımaktadır. Kuşbaşı ağız, gaga gibi içe kıvrılmıştır ve iki yanında birer çiçek rozeti yer alır. Gaganın hemen altında ay yıldız kabartması ile iki figür aydınlık geleceğe doğru bakmaktadır. Sürahinin tepe kısmında ise kırmızı, beyaz renkleri ile Türk bayrağı yer almaktadır. Bayrağın tepesine zarif küçük bir hilal yerleştirilmiştir. Figürlerin arkasında sürahiye eşit kalınlıkta taşıyan iki kulp eklenmiştir. Formun gövdesindeki çiçek rozetleri ustalıklıca resmedilmiştir. Çömlekçi çarkında kırmızı kil ile şekillendirilen form yüzeyine beyaz astar sürülmüştür. Form üzerine kurşunlu sır ve oksit uygulanmıştır. Eserin bisküvi ve sır pişirimleri 940°C’de yapılmıştır.

Görsel 3b’de görülen sarı sırlı, şişman karınlı, uzun boyunlu, burgu kulplu ve yüksekliği 39cm olan *Ay Yıldızlı* isimli sürahinin gövdesine, alçak kabartma büyük bir arma yerleştirilmiştir. Osmanlı armasından esinlenilerek yapılan bu özgün armanın tam ortasında Türkiye Cumhuriyeti’nin resmi bayrağında yer alan ay yıldız motifi, özenle çalışılmıştır. Ay yıldızın güneş gibi parladığı hemen üstünde birbirine paralel çizgiler ile güneş ışını huzmeleri kabartmaları yer almaktadır. Ay yıldızın bir bölümü, geleneksel Çanakkale seramiklerinde kullanılan çiçek ve yaprak karma rozetleri ile çevrilmiştir. Bu armanın solunda ve sağındaki kırmızı renkli 4 adet sancak ile kompozisyon tamamlanmıştır. Hiçbir orijinal Çanakkale seramiğinde bu arma motifi bulunmaz, ustanın kendi özgün yorumudur. Sürahinin kuş gagası içe kıvrımlı ağzın hemen altında sarı zemin üzerine oksit ile Osmanlıca “yadigâr” anlamına gelen bir kelime bulunmaktadır. Kelimenin altında büyük bir çiçek rozeti, ağzın solunda ve sağında da birer göz gibi küçük çiçek rozetleri yerleştirilmiştir.

Görsel 4. a. Arslan Biçimli Sürahi, (2015) **b.** At Biçimli Sürahi, (2015) **c.** Yılan Biçimli Sürahi, (2015) **d.** Seyit Onbaşı Sürahisi, pişmemiş görünümü (2018). (Kaynak fotoğraflar: Adil Can Güven)

Görsel 3c’de görülen *Develi Sürahi* olarak tanımlanan bu form, ustanın önceki sürahi formlarının bir benzeridir. Genel olarak geleneksel Çanakkale seramikleri ürün yelpazesi içinde yer alan, Gönül Öney’in 19.yy’ın ilk yarısına tarihlendirdiği, şişman karınlı olarak tanımladığı kulplu testilerden ilham alınarak çarkta

elle şekillendirilmiştir. Formun gövdesindeki devenin gövdesi ve başı çömlekçi çarkında şekillendirilmiş, birbirlerine monte edilerek, devenin ayakları, hörgücü ve üzerindeki gemi, semeri gibi alçak rölyefler form üzerinde şekillendirilmiştir. Sürahinin gövdesinden bağımsız şekillendirilen deve figürü, sürahi gövdesi ve deve figürünün deri sertlikleri eşit yumuşaklıkta iken devenin montajı sürahi gövdesi üzerine monte edilmiştir. Bu formda çömlekçi çarkı ve serbest şekillendirme teknikleri bir heykeltıraş tavrı ile bir arada kullanılmıştır. Görsel 3d’de ise, Adil Can Güven usta, çömlekçi çarkında şişman karınlı formun şekillendirmesini tamamlarken görülmektedir.

Görsel 4a’da *Aslanlı Sürahi* isimli eser, *Develi Sürahi*’nin yapıldığı yöntemle şekillendirilmiştir. Deve biçimli ve aslan biçimli kaplar Geleneksel Çanakkale Seramikleri’nin bilinen zoomorfik formlarındandır. Arslan biçimli kap ile sürahi gibi birbirinden bağımsız iki formun bir arada kullanımını ilk kez Adil usta kullanmıştır. Bu düşünceden hareketle geleneksel Çanakkale ördek başlı sürahi formları üzerinde kullanılmamış hayvan formlarını kullanma fikrini geliştirerek at ve yılan figürlerini de sürahi üzerinde kullanarak geliştirdiği önermeler ile çağdaş Çanakkale seramiklerine zenginlik katmıştır. 2018 yılında Çanakkale Belediyesi, Seramik Müzesi’nde “Ustalarla Geleneksel Çanakkale Seramikleri Çalıştayı ve Sergisi I” kapsamında Adil ustanın yaptığı *Seyit Onbaşı Sürahisi*’de (görsel 4d) çağdaş Çanakkale seramiğinin güzel örneklerindedir. Seyit Onbaşı Sürahisi, şişman karınlı diğer sürahiler gibi çömlekçi çarkında şekillendirilmiş, uzun boynunun sağına ve soluna duvar dokusu yerleştirilmiştir. Sürahinin solunda bir Mehmetçik figürü şekillendirilmiştir. İçte doğru kıvrık gaga ağzın hemen altında ay yıldız kabartması görülmektedir. Sürahinin tam ortasında Çanakkale Deniz Zaferi’nin kazanılmasında önemli rol oynayan Seyit Onbaşı figürü, sırtında taşıdığı mermi ile dikkat çeker. Hemen altında alçak rölyef olarak yazılmış “Çanakkale Geçilmez” yazmaktadır. Küçük çiçek rozetleri de kompozisyona ferahlık katmaktadır. Adil ustan, festivalden sonra Seyit Onbaşı isimli sürahinin seramik fırınında pişirilip pişirilmediği veya son durumu konusunda kendisine bilgi verilmediğini ifade etmiştir. Eserin sırlı bitmiş haline ulaşamamıştır.

İsmail Ufuk Baş

1983 yılında Çanakkale doğmuştur. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ), GSF, Seramik Bölümü’nden 2005 yılında mezun olmuştur ve fakülte’nin ilk mezun öğrencilerindendir. Öğrencilik dönemi ve sonrasında Çanakkale sanayi sitesi yanındaki Salih (altıparmak) ustanın atölyesinde çalışmaya başlamıştır ve 2008 yılına kadar çalışarak ajur tekniğini öğrenmiştir. 2008 yılında kendi atölyesini kuran sanatçı, 2023 yılına kadar 15 yıl ajur tekniği ile sayısız farklı formlarda eser üretmiştir. Sanatçının ajur tekniğini kullanarak şekillendirdiği ve Geleneksel Çanakkale Seramikleri’ni çok özgün yorumladığı ajurlu çağdaş seramik eserlerine yer verilmiştir. Eserlerinin bünyelerini akçini ve kırmızı kil kullanarak oluştururken, çalışmalarının tüm parçalarını çömlekçi çarkında şekillendirmiştir. Çarkda çekilen formlar tavlamaya bırakıldıktan sonra, uygun deri sertliğinde sanatçının kendisi tarafından yapılan özel bıçalar ile kesilerek ajurlar oluşturulmuştur. Ajurları oluşturan desenler sanatçısı tarafından tasarlanmaktadır. Formun biçimine göre kompozisyonu kendi özgün yaklaşımı ile doğaçlama yapmaktadır. İlk yıllarda geleneksel desenler alınlanıp form üzerine uyarlansa

da sanatçı süreç içinde Çanakkale'nin doğasından gözlem yaparak kendi desen ve kompozisyonlarını yaratmıştır.

Ajur uygulaması, “Fransızca kökenli ve dantelde bir motif içindeki boşlukların kafes örgüyle doldurulduğu, dolgu işi ve ‘boşluk’ anlamına gelen bir kelime olan Ajour’dan ya da Türkçeleştirilen adıyla Ajur; delik işi adıyla metal, taş, ahşap işçiliğinde bezemelerde kullanılmaktadır” (Öna & Balkan, 2015). Ajur tekniğinin uygulanması için formların et kalınlıklarının oldukça ince olması ajur çalışırken kolaylık sağlamaktadır ancak, bu kolaylık ve incelik form üzerinde ajurlar açılırken formun çökmemesi ve parçalanmaması için sanatçı tarafından kişisel çözümler geliştirilmiştir. Örneğin formun taşıyıcı ayak ve kaide kısımları üst bölümlere oranla biraz daha etlidir.

Görsel 5 a-At Başlı Testi, b-At başlı testi grubu, c-At Başlı Kapaklı Kase, d- Yelkenli Desenli Kapaklı Kase. (Kaynak fotoğraflar: İsmail Ufuk Baş)

Görsel 5a’da görülebilen “*ajurlu at başlı burma kulplu form*”, dört parçadan oluşmaktadır. Yuvarlak kaideli ayak üzerine ajurlu parça deri sertliğinde iken montajı yapılmıştır. Form üzerindeki damla formu yanyana ve spiral çizerek ajurlu desen elle oluşturulmuştur. At başının arkasındaki yelelerdeki ajurlar yele karekterinde düşünülmüş ve ajurlar açılmıştır. Ajurlu at başlı testilerin en ilginç örnekleri Görsel 5b’deki 2018 yılı içinde yaptığı “*üç at başlı form*” örnekleridir. At başlı testilerin gelenekseldeki örnekleri tek başlıdır ancak, burada sanatçı ortadaki uzun boyunlu at başının soluna ve sağına birer tane daha at başı yerleştirmiştir. Yuvarlak kaide üzerinde ajurları açılmış at başlı ajurlu kapak formu ve önceki at başlı formlar Geleneksel Çanakkale Seramikleri’nin en güzel çağdaş yorumlardır.

Görsel 6 a- Cep Telefonlu Horuz ve Tavuk, b- Zürafa, c- Gerçekçi At Biçimli Kap Formlar, d- At Biçimli Kap, (Kaynak fotoğraflar: İsmail Ufuk Baş)

17.-18.yy. sır altı dekorlu Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin çok sevilen yelken ve köşk desenli örneklerinden ilham alınarak tasarlanmış görsel 6d'daki örneği diğerlerinde olduğu gibi çömlekçi çarkı tekniği ile şekillendirilmiş, ajurları ve hassas fırça dekoru ile gelenekselin çağdaş örnekleri arasında yerini almaktadır. Sanatçının 2016 yılında İstanbul'da 35 eseri ve espirili bir karektere sahiptir. Bu özelliği eserlerine de yansımıştır. Görsel 6a'da *Ajurlu Horoz ve Tavuk* formları örneğinde görüldüğü gibi elinde cep telefonu tutan bir tavuk ve arkasında ellerinde geleneksel duruş olan elleri üst üste bağlı duran horoz formu görülmektedir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin temalarından olan zürafayı, üç boyutlu olarak yapan sanatçı, zürafanın uzuvlarının hepsini çömlekçi çarkında şekillendirip, montajlayarak tümlemiştir. Aynı yöntemle *at biçimli kap* form örnekleri de hazırlamış ve formların gövdelerinde kendi ajur tekniğini yorumlamıştır. ile Ajur tekniğini sergilediği bir kişisel sergisi bulunmaktadır. Sanatçı mizaç olarak oldukça neşeli

Görsel 7 a-Çanakkale Balık, Köşk ve Yelkenli Tabak eseri, 38cm b- Beş Taç Yapraklı Çiçek Ajurlu Tabak forum, 35cm, c- Üç Ayaklı Çanak formu, Ø 25, h:20cm d- Lale Formlu Mumluk, Ø 16cm, h:21cm. (Kaynak fotoğraflar: İsmail Ufuk Baş)

Sanatçının çömlekçi çarkında şekillendirdiği tabak formları geleneksel çanakkale Seramikleri betimlemelerinin çağdaş yorumlarını içerirken görsel 7'de görülebildiği gibi kendi özgün desenlerini ajur tekniği ile oluşturduğu tabak formları ile çanak ve lale formunda mumluk formları bulunmaktadır. Ufuk Baş, ajur tekniğini çömlekçi çarkında şekillendirebildiği bütün simetrik formlar üzerinde kullanmıştır. Özellikle yüzük gibi çok küçük küçük takı formlarını da çarkta şekillendiren sanatçı, yüzüklere ajur desenleri yaparak yeni pazar alanları yaratmıştır. Takıların dışında ajurlu küçük ve kapaklı takı seramik kutuları gibi foksiyonel ve estetik tasarımlarda üretilmiştir. Sanatçı çalışmaların 2024 yılında yerleştiği Cezayir'de ve oradaki seramik atölyesinde çalışmalarına eşi ile devam etmektedir.

Görsel 8 a- Ajur yüzük modelleri, **b-** İsmail Ufuk Baş, Çömleki çarkında uygulama yaparken, (Kaynak fotoğraflar: İsmail Ufuk Baş)

Şerife Biçici

1981 Çanakkale doğumludur. ÇOMÜ, GSF, Seramik Bölümü'nden lisansını 2007 ve 2010 yılında da aynı bölümden yüksek lisansını tamamlamıştır. 2003 yılında ÇOMÜ, El Sanatları Araştırma Merkezi'nin (ESAM) düzenlediği Çanakkale Seramikleri Yarışması'nda *Seramik Çanak* yorumu ile özel ödül almıştır. 2013 yılında açılan Çanakkale Seramik Müzesi'nde çalışmaya başlayan sanatçı, Çanakkale Belediyesi'nin kurmuş olduğu Anı Eşyası Üretim Merkezi'nde Tanzer Orbay (1936-2025) ve İsmail Bütün usta ile çalışmıştır. Özellikle geleneksel Çanakkale seramiklerinde kullanılan sırların hammaddelerini Çanakkale civarından bizzat kendileri toplamış, Tanzer Orbay ile imal ettikleri firit fırınında kurşunlu firit imalatı sürecine ciddi katkı sağlamıştır. Süreci yönlendirerek orijinal renklere sadık kalarak üretilen sırlar, İsmail Bütün ustanın çarkta şekillendirdiği formlar üzerinde uygulanmıştır. Başarılı bir süreç sonrası elde edilen seramik eserler, 2014-2015 tarihleri arasında Çanakkale Seramik Müzesi'nde sergilenmiştir. Sanatçının geleneksel Çanakkale seramiklerine ağırlık vermesi Adil Can Güven'nin 2015'te Çanakkale Seramik Müzesi'nde açtığı sergiden etkilenmesi ve Adil ustanın Şerife Biçici'yi teşvik etmesi ile hız kazanmıştır.

Görsel 9, Şerife Biçici, **a-** Kuşlu Testi, **b-**Çiçek Taçlı Testi **c-** Beyaz Narlı Testi, **d-** Rozetli, Burgu Kulplu Testi, (Fotoğraflar: Şerife Biçici)

Şerife Biçici'nin 2018 yılı içinde şekillendirdiği ördek başlı, ağzı kuş gagası gibi, içe kıvrımlı sürahi serisi ile öne çıkmıştır. Ana gövdenin çömlekçi çarkında şekillendirilmesi ile oluşturulan sürahiler "...geleneksel Çanakkale seramiklerinde görülen birbirinden türetme yaklaşımını göstermektedir. Bu yaklaşımla, sanatçının testlerinde geleneksel bezemeler yeni bir gösterim şekli olarak çağdaş Geleneksel Çanakkale Seramikleri'ndeki süreklilik izlenimi oluşturmaktadır" (Güler, 2019). Sanatçı, form üzerindeki kabartmaları geleneksel apliklerden örnek alarak yeni tasarımlar geliştirerek kendisine ait özgün çiçek, yaprak, meyve ve kuş formlarını şekillendirmiştir. Tüm bu yeni form kabartma önerilerini, sürahileri üzerine yerleştirirken farklı yüzey kompozisyonları önermeleri sunmuştur. Yeni önermeler olan çiçek, yaprak, kuş ve nar bezemeleri barbutin tekniği ile şekillendirilerek form üzerine applike edilmiştir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri ürün yelpazesi içinde yer alan ördek başlı sürahiler veya gaga ağızlı olarak ifade edilen testilerin özgün yorumları çağdaş örnekler olarak değerlendirilir. Sanatçı, gelenekselden beslenerek çalışmalarına devam etmektedir.

Görsel 10 a-Kırmızı Narlı Testi, b-Gelin Duvağı Testisi, opak sırlı 1050°C, Yükseklikler:38-40cm, Yapım yılı 2018. c-Gelin Duvağı Çelenkli Testi, d- Sanatçı Şerife Biçici çömlekçi çarkında çalışırken. (Fotoğraflar: Şerife Biçici).

Murat Biçer

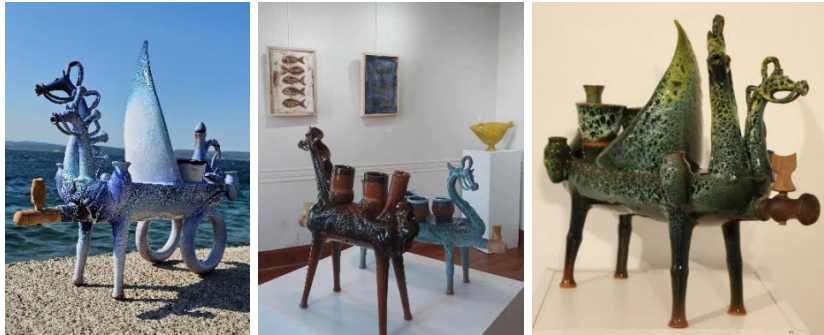
1989 Çorum doğumlu olan sanatçı, 2012 yılında ÇOMÜ, GSF, Seramik Bölümü'nden mezun olmuştur. Staj yaptığı ÇOMÜ, Çanakkale Seramikleri Araştırma Merkezi'nde (ÇASEM) mezun olduğu yıl seramik teknikleri olarak çalışmaya başlamıştır. 2000 yılında kurulan ÇASEM'de, Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin tarihinde görülen at başlı testi, at biçimli kap ve tabak gibi birçok form endüstriyel yöntemler ile şekillendirilmektedir. Pres, şablon torna gibi makinelerin kullanılmasının yanında iki ve üç parçalı alçı kalıplara boş döküm tekniği ile seramik üretimi yapılır. Murat Biçer, geleneksel çömlekçi çarkı yeteneğini geliştirerek, ÇASEM'de yapılan endüstriyel üretimlerin yanında, çömlekçi çarkı ile yaptığı el işi formlar ile işin geleneğine özgü ve nitelikli bir katkı sağlamıştır. 2017 yılında, Çanakkale'de kendi sanatsal seramik atölyesini kuran sanatçı, aldığı akademik eğitim ve ÇASEM'deki 13 yıllık tecrübesiyle Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin en önemli çağdaş yorumcuları arasında yer almaktadır. Seramik eserlerinde, Troya'dan,

Geleneksel Çanakkale Seramikleri tarihinden ve kendisinin yaşanmış hikâyelerinden izler görülür. Eserleri içinde fantastik seramik at formları, kendine özgü yorumları ile öne çıkmaktadır.

Görsel 11, Murat Biçer, **a-** Yüzen Seramikler yüzdürme etkinliği, su üzerinde sanatçı ve yapıtları *At başlı Gemi*, 2017, **b-**At Başlı Fıçı, 2019, **c-** Musluklu At Başlı Fıçı, 2019, Uzunluk: 57cm, h: 28cm (Fotoğraflar: Murat Biçer).

Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin öne çıkan üç formu; At Başlı Testi, At Biçimli Kap ve Halka Testi'dir. Sanatçı, Bozcaada'da gerçekleşen Yüzen Seramikler sergilerinin 2017 *Çanakkale'nin Çanağı* ve 2018 *Troia'nın Çanağı* isimli sergilerin temaları için hazırladığı seramik formları, bu üç formun fiziksel özelliklerinden ilham alarak şekillendirdiği fantastik formları dikkat çekmeye başlamıştır. Çanakkale'nin Çanağı Sergisi için çömlekçi çarkında şekillendirdiği kenar yüksekliği 15cm, çapı 40cm olan simetrik bir çanağın üzerinde at başlı testiden ilham alarak şekillendirilmiş üç at başı eklenmiş bir formdur. *Troia'nın Çanağı Sergisi* için kayık biçiminde bir form tasarlayarak iki ucuna birer tane at başı eklemiş ve formunu oluşturmuştur. İki eser de yüzebilen seramik olarak etkinlikte yer almıştır. Görsel 12'de yer alan yapıtların parçaları çömlekçi çarkında şekillendirilmiş ve aynı gün uygun deri sertliğinde birbirlerine montajları yapılarak tümlenmiştir. Geminin gövdesi çarkta tek parça çekilmiş, uygun deri sertliğinde ikiye kesilerek gemi gövdesinin iç boşluğunu oluşturulmuştur. Diğer yarım parçada gövdenin üstüne yapıştırılmıştır. Formun başındaki at başı, üzerindeki bardaklar, gemi, kuyruk kısmına yerleştirilmiş ağız açık form, gövdede yer alan çiçek rozetleri ve ayaklar ile ortalama 20 parçadan oluşan bir eserdir. Riton olarak tanımlanan sunu kapları özelliğine sahip fonksiyonel bir formlardır.

Görsel 12, a- *Paris ve Helen'nin Aşk Gemisi*, 2024, h:53, Uzunluk 61cm, genişlik 21cm. **b-** *At Biçimli Bardaklı Fıçı*, 2021, **c-** *At Başlı Yelkenli Fıçı*, 2021 (Fotoğraflar: Murat Biçer).

Sanatçı, Geleneksel Çanakkale Seramikleri ürün yelpazesi içinde yer alan fıçı formlarından esinlenerek tasarlayıp uyguladığı masalsı seramik kapları, içinde sıvı tutabilen, ön tarafa yerleştirilmiş ahşap musluk ile hem seyirlik hem de kullanılabilir, fonksiyonel eserlerdir. Gemi ve fıçı formları, Çanakkale seramikleri ürün yelpazesi içinde öne çıkan formlardan olan at biçimli kap form özellikleri ile belirginleşmektedir. Formlar, bir veya iki at başına sahiptir. Paris ve Helen'nin Aşk Gemisi isimli eser, yelkene sahip, hem riton hem de gemi formuna sahiptir. Eserler üzerindeki çiçek aplikleri geleneksel örneklere ve üsluba gönderme yapar.

Görsel 13, a- *Aynalı At Başlı Testi*, h:59cm, 2024, **b-** *Aynalı ve Musluklu At Başlı Testi*, h:55cm, 2020, **c-** *At Biçimli Çaydanlık*, h: 65cm, 2020, **d-** *At Biçimli Kap*, h:32cm, 2016, **e-** *Balıkli Testi*, h:28cm, 2021.

Cem Güven

1993 yılında İnegöl'de doğmuştur. İlk, orta ve lise eğitimini İznik'te tamamlamış ve İstanbul üniversitesi kültürel miras ve turizm bölümünde eğitim görmüştür. Babası Adil Can usta ve annesi Nursan ustanın yanında küçük yaşlardan itibaren seramik eğitimini usta çırak anlayışı ile almıştır. Anadolu'da tarih öncesi dönemlerde yapılan seramikleri geleneksel tekniklerle üretmektedir. Bunlar arasında; Bizans, Selçuklu, Çanakkale seramikleri ve İznik çinileri yer alır. Görsel x'de görülebilen seramik formlar Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin çağdaş yorumlarıdır. Çömlekçi çarkında tüm uzuvları şekillendirilen at biçimli kap ve denizati formları geleneksel üslupla yapılmıştır. Geleneğe bağlı kalarak yeni tasarımları hayata geçirmektedir. Yurtiçinde yapılan birçok çalıştay, sergi, fuar gibi etkinliklere katılmıştır. Çanakkale seramiklerinin yapımında kullanılan kil, astar, boya ve sır bünyelerini araştırıp yeni tasarımları üzerinde uygulamaktadır. Ailesi ile İznik'teki atölyelerinde geleneğini devam ettiren üçüncü kuşak sanatçı, evli ve bir çocuk babasıdır.

Görsel 14, *At Biçimli Kap*, h:28 cm, 2022, **b-** *Deniz Atı*, h:25cm, **d-** Cem Güven çömlekçi çarkında çalışırken, 2024 (Fotoğraflar: Cem Güven)

Ergün Arda

1967 İstanbul doğumludur. 1993 Mimar Sinan Üniversitesi lisans, 1999 Marmara Üniversitesi yüksek lisans, 2018 Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü'nden sanatta yeterlik diplomalarını almıştır. 2000 yılında ÇOMÜ, GSF, Seramik Bölümü'nde çalışmaya başlamış ve halen Doç. Dr. unvanı ile öğretim üyesi olarak ÇOMÜ, GSF, Seramik ve Cam Bölümünde çalışmaya devam etmektedir. Çanakkale Seramik Müzesi'ne komşu olan kişisel seramik cam atölyesinde sanatsal çalışmaları sürdürmektedir. Sanatçı, son 10 yıl içinde açtığı 14 kişisel seramik ve cam sergilerinde Geleneksel Çanakkale Seramikleri'nin temalarının tasvirlerini, formlarını ele alarak güncel ve çağdaş yorumlarını şekillendirmiştir. Bu bağlamda 2021 yılında babası Abdülmuttalip Arda'nın vefatından sonra, babasına ithafen "Baba" isimli kişisel seramik sergisini, Uluslararası İstanbul Unicera Seramik Mutfak Banyo Fuarı'nda 07-11 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirmiştir.

Görsel 15, *Bisikletli At Başlı Testi*'nin üç farklı açıdan görünümü, h: 56cm, gövde çapı: 27cm, taban çapı: 13cm, yapım yılı 2022, (Fotoğraflar: Ergün Arda)

Görsel 15’de görülebilen ve serginin başyapıtı olan *Bisikletli At Başlı Testi* önermesi çağdaş bir yorum olarak öne çıkar. Bisiklet tamiri yapan sanatçının baba’sı, yaptığı meslek nesnesi olan bisiklet, yaprak anahtar ve cıvata formları ana karakter çizen testi formu üzerinde yer almaktadır. Çanakkale seramiklerinin geleneksel rengi olan yeşil rengin hâkim olduğu form üzerinde ölüme referans vermek için yer yer kırmızı renk kullanılmıştır. Geleneksel yaklaşımla çömlekçi çarkında şekillendirilen ve ilk defa bisiklet nesnesinin üzerinde kullanıldığı *Bisikletli At Başlı Testi* formu, çağdaş bir yorum olarak sunulmaktadır. “Baba” sergisinin bir vefatın ardından gerçekleştirilmesinin burukluğunu yaşayan sanatçı, annesi Mukaddes Arda hayatta iken o’nun onuruna bir sergi hazırlığına hız kesmeden devam etmiştir. 2022 yılında Çanakkale İl ve Kültür Turizm Müdürlüğü, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi’nde “Ana” isimli sergisini açmıştır. Sanatçı, Annenin fiziksel özelliklerinden yola çıkarak şekillendirdiği kadın figürünler, Anadolu medeniyetlerinde görülen kibeeler gibi dolgun formdadırlar. Bu kadın figürünleri ile Geleneksel Çanakkale Seramikleri’nin formlarından olan halka testi formlarının güncel yorumlarını bir arada kullanmıştır. Halka testinin iç boşluğunun üzerine, testinin tam merkezinde yer alacak şekilde kadın figürünler oturtulmuştur.

Görsel 16 a-*Analı Halka Testi*, ölçüleri; h: 40cm, gövde genişliği: 7cm, form gövde çapı: 27cm, taban çapı: 13cm,2022, **b-** *At Biçimli Form*, h: 20cm, 2022, **c-***At Başlı Testiler*, h: 30-35cm, 2022, **d-** *At Biçimli Kap*, h:35cm, 2022.

Analı Halka Testi önermelerinden iki adet yapılmıştır. “Ana” isimli sergide yer alan formlar; at biçimli kap (riton), at başlı testi, vazo ve halka testilerdir. Tüm formlar geleneksel Çanakkale seramiklerinin dekor ve sırlama üslubu ile hazırlanmış çağdaş yorumlardır.

2023 Yılında ArtAnkara 9. Çağdaş Sanat Fuarı Ato Congressium’da Ergün Arda *Geleneksel Çanakkale Seramikleri Kişisel Raku Seramik Sergisi* gerçekleştirmiştir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri ürünleri içinde yer alan at biçimli kap formu, sirkelik olarak nitelendirilen (riton) balık formu, halka testiler ve hayvan biçimli (zoomorfik) kapların alternatif pişirim teknikleri içinde yer alan raku pişirim tekniği ile sır pişirimleri yapılarak çağdaş öneriler sunulmuştur.

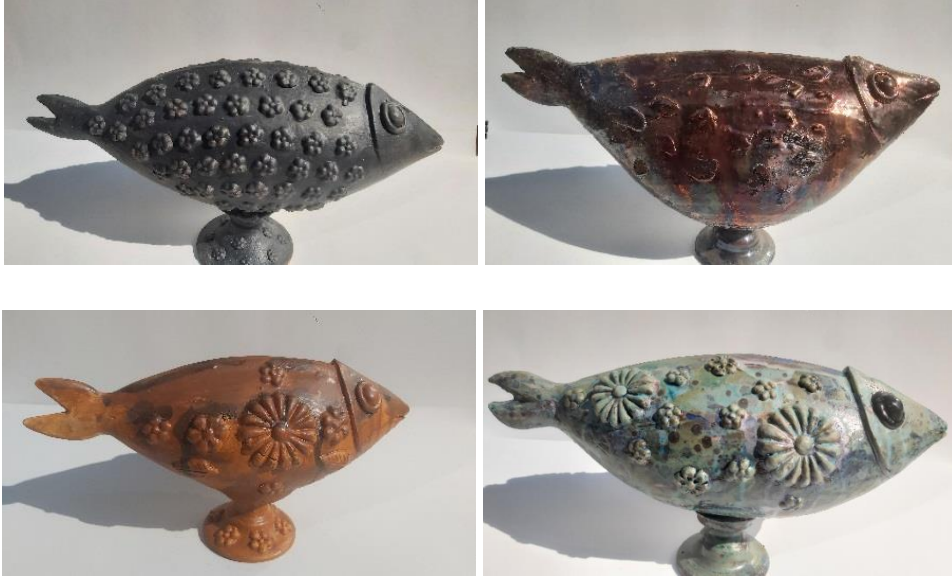
Görsel 17, Raku pişirim tekniği ile oluşturulmuş halkta testi örnekleri, 2023.

Pişirim tekniği haricinde yirmi beş seramik form çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir. Çanakkale’de geleneksel seramikler üzerine yapılan sergilere dönüp bakıldığında tanık olunan son 23 yıllık süreçte ve yapılan araştırmalar neticesinde bu sergi gibi bir “*Geleneksel Çanakkale Seramikleri Raku Seramik Sergisi*” yapıldığı gözlenmemiştir. Bu durum bu sergiyi tek, özel ve biricik kılmaktadır. Raku pişiriminin ne kadar zahmetli olduğu bilmektedir. Raku fırınları küçüktür ve içine fazla seramik form sığmaz. Bu sergi için 8 defa raku fırını yakılmıştır ve toplamda iki adet 12 litrelik tüp kullanılmıştır. Beş (5) çuval çam talaşı redüksiyonda için kullanılmıştır. Ani ısı değişikliği nedeni ile iki parça da çatlak meydana gelmiştir. Geleneksel Çanakkale Seramikleri’nin sürdürülebilirliği kapsamında altı çizilecek önemli bir sergi olduğu vurgulanabilir.

Görsel 18 a- Raku Riton Beyaz Balık, h: 25cm, en: 40cm, 2023, **b-At Biçimli Kap,** h: 25cm, **c-Riton Balık** Kahverengi Balık, h:25cm, en:40cm, 2023

Ergün Arda, “*Başımın Tacı*” isimli kişisel seramik sergisini Kyrenia-Girne Festivali 2023 I. Uluslararası Müzler Sanat Sempozyumu kapsamında Girne Belediyesi’nin daveti ile Girne Trafo Sanat Galerisi’nde 20-27 Eylül 2023 tarihleri arasında gerçekleştirmiştir. Sergi için üç ay zaman mefhumu gözetmeksizin çalışılmış, oldukça zengin bir içerikle hazırlanmıştır. 23 adet seramik rölyef balıklı pano, Troya atı rölyef pano ve 17 adet üç boyutlu balık form ve sanatçının kendini yorumladığı heykelleri sergilenmiştir. Açılış Kıbrıs Meclis Başkanı, Girne Belediyesi Başkanı ve Kültür İşleri Başkanı ile Türk, yabancı sanatçı ve katılımcılar ile yapılmıştır.

Görsel 17 Çömlekçi çarkı tekniği ile şekillendirilmiş modern Çanakkale balık yorumları, 2023

Geleneksel Çanakkale Seramikleri ürün yelpazesi içinde yer alan, 19.yy Osmanlı dönemi, barbutin tekniği ile dekore edilmiş, üzeri çiçek, yaprak gibi kabartmalar ile giydirilmiş, sirkelik, şişe gibi isimlerle tanımlanan zoomorfik üç boyutlu balık formları görülmektedir. Gelenekte olduğu gibi çömlekçi çarkında ana gövdesi şekillendirilen bu formların çağdaş yorumları Kıbrıs'ta uluslararası sanatsever kitle ile buluşturulmuştur. Çarkta ağız çapı yüksekliğinin 2 veya 3 katı çapında şekillendirilen çanak formu, deri sertliğinde iken çanağın ağzı kapatılır. Uzun ince formun arka kısmına kuyruk ilave olarak takılır. Baş kısmın üzerine göz ve solungaçlar yerleştirilir. Uzun balık formu altında yuvarlak kaide yine çarkta yapılır ve tüm parçalar deri sertliğinde iken birbirlerine mone edilmişlerdir. Balık formlarının elektrikli fırında 1050°C pişirilmesinin yanında, raku fırınlarında da pişirimleri yapılmıştır. Sürdürülebilirlik anlayışı ve geleneğin mirası ile yerelden evrensele uzanan bu çağdaş seramik yorumlamalar büyük bir saygının göstergeleridir. Geçmişte Çanakkaleli ustaların yaptığından farklı ancak, form kaynağı, desen, çiçek aplikleri, dekor, form ve konular yeniden ele alınarak kişisel bir üslup geliştirilmiştir.

Sonuç

Bu araştırma ile Geleneksel Çanakkale Seramiği çalışan sanatçı sayısının 8'den fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sanatçıların her biri birbirinden farklı üretim yöntemleri ve teknikleri kullanmaktadır. Araştırmanın en can alıcı noktası, özellikle geleneksel seramiği geleneksel şekillendirme yöntemi olan çömlekçi çarkı tekniğini kullanarak eser üreten sanatçılar tespit edilmiştir ancak, burada sayı sınırlamasına gidilmiştir. Bugün vefat eden ve yaşından dolayı Çanakkale seramiği çalışamayan sanatçıların olduğu anlaşılmıştır. Geleneksel Çanakkale seramikleri Çanakkale şehrinin taşınmaz bölgeye özgü kültür mirası olmasına rağmen, şehrin iç ve dış mimari yapılarında ve kamuya açık meydanlarında varlığı görülmemektedir. Bu kültürel seramik zenginliğin çağdaş yorumları ise şehir mimarisinde, iç ve kapalı mekânlarında rölyef pano, fuayede bir heykel

olarak karşımıza çıkmamaktadır. Bunu başaramamış bu şehrin geleneksel Çanakkale seramiklerinin çağdaş yorumlarını sergilemesini beklemek, çağdaş seramik sanatı ile şehrin turizme katkısını umacağını düşünmek çok zor görünmektedir. Şehrin bu konuda en çok öne çıkan, Çanakkale Belediyesi'ne ait kurum olan Çanakkale Seramik Müzesi, bünyesinde yapılan çalıştay, sempozyum veya sergilere katılan sanatçılardan geleneksel ya da çağdaş olan seramik eserlerini satın almak yerine bağış olarak alma yoluna gitmektedir. Bu durum da geleneksel seramik yapan sanatçıların veya ustaların desteklenmediğini ortaya koymaktadır. Üniversite, araştırma mekezleri, valilik, belediye gibi resmi kurumların Çanakkale'de yaşamakta olan seramik sanatçılarının eserlerini satın alma yoluna gitmesi şiddetle önerilmektedir.

Not: Kaynakça teknik bir arıza sebebiyle, başvurular kaynakça ekle kısmından eklenememiştir ancak hakem değerlendirmesi yapılırken eklenmiş olacaktır. Bugün son gün olduğu için bu hali ile gönderilmiştir. Anlayışınıza sığır, iyi çalışmalar dilerim.